

Kwestionariusz badania panelowego z udziałem MŚP – ocena przepisów dotyczących materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością

Materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością są to wszystkie materiały i wyroby przeznaczone do kontaktu z żywnością lub takie, co do których można oczekiwać, że wejdą w kontakt z żywnością. Zaliczają się do nich materiały wykorzystywane w profesjonalnych procesach produkcji, przygotowywania, przechowywania i dystrybucji żywności, a także opakowania żywności, naczynia i przybory kuchenne oraz zastawy stołowe. Do wytwarzania materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością mogą być wykorzystywane rozmaite materiały, takie jak szkło, metal, papier i tworzywa sztuczne. W wyrobach końcowych wykorzystywane są jednak także kleje, farby drukarskie i powłoki, jak również materiały kompozytowe.

Rozporządzenie (WE) nr 1935/2004 Parlamentu Europejskiego i Rady stanowi zharmonizowane unijne ramy prawne dotyczące materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Określono w nim główne cele prawodawstwa dotyczące materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością: po pierwsze zapewnienie wysokiego poziomu ochrony zdrowia ludzi oraz interesów konsumentów i po drugie zapewnienie efektywnego funkcjonowania rynku Unii Europejskiej, tj. uniknięcia wprowadzania ograniczeń lub ceł bądź stwarzania warunków nierównej i nieuczciwej konkurencji.

Ponadto w art. 3 rozporządzenia (WE) nr 1935/2004 określono wymagania ogólne, zgodnie z którymi wszystkie materiały przeznaczone do kontaktu z żywnością muszą być produkowane zgodnie z dobrymi praktykami produkcyjnymi, tak aby w normalnych lub możliwych do przewidzenia warunkach użytkowania nie dochodziło do migracji ich składników do żywności w ilościach, które mogłyby:

- stanowić zagrożenie dla zdrowia człowieka lub
- powodować niemożliwe do przyjęcia zmiany w składzie żywności lub
- powodować pogorszenie cech organoleptycznych żywności – na przykład jej smaku i zapachu.

Aby uwzględnić rozwój technologii, w rozporządzeniu (WE) nr 1935/2004 wprowadzono aktualizowany wykaz materiałów, w odniesieniu do których mogą być przyjmowane szczególne środki prawne. Ponadto w art. 5 przewidziano ustanawianie szczególnych środków prawnych na szczeblu UE. Jednym z rodzajów środków szczególnych dopuszczonych w rozporządzeniu jest ustanowienie zatwierdzonych wykazów substancji stosowanych w produkcji materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. W art. 8–14 rozporządzenia określono w związku z tym szczegółowe procedury oceny bezpieczeństwa takich substancji i udzielania zezwoleń na ich stosowanie. Każdy, kto pragnie wprowadzić do obrotu materiał przeznaczony do kontaktu z żywnością wyprodukowany z użyciem substancji, która nie znajduje się w wykazie, musi zwrócić się z wnioskiem do właściwego organu danego państwa członkowskiego. Europejski Urząd ds. Bezpieczeństwa Żywności (EFSA) wydaje opinię na temat bezpieczeństwa substancji. Jeżeli opinia ta jest pozytywna, Komisja może wydać zezwolenie na stosowanie substancji.

Art. 6 umożliwia państwom członkowskim – w przypadku braku środków szczególnych na szczeblu UE – utrzymanie lub przyjęcie przepisów krajowych. Państwa członkowskie muszą realizować [zasadę wzajemnego uznawania](#)¹: każdy produkt, który zgodnie z prawem jest sprzedawany w jednym kraju UE,

¹ http://ec.europa.eu/growth/single-market/goods/free-movement-sectors/mutual-recognition_en

może być sprzedawany w innym kraju UE. Zasadę tę stosuje się nawet wtedy, gdy produkt nie jest w pełni zgodny z przepisami technicznymi tego innego kraju.

W art. 16 i 17 uregulowano kwestie dokumentacji dotyczącej zgodności materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz wymagania w zakresie możliwości śledzenia. Środki te wprowadzono w celu propagowania identyfikowalności i samokontroli podmiotów działających na rynku. Zapewniają one również przejrzystość i przepływ informacji w całym łańcuchu produkcyjnym. Musi ponadto istnieć możliwość śledzenia materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością dzięki znakowaniu, stosownej dokumentacji lub informacjom. Powyższe przepisy – oraz dokumentacja dotycząca zgodności – mają na celu zapewnienie swobodnego przepływu rynkowego materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

Rozporządzenie dotyczy jedynie bezpieczeństwa chemicznego materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością w odniesieniu do zdrowia ludzi. Nie zawiera ono wymogów w zakresie higieny, gospodarowania odpadami ani ochrony środowiska.

Oprócz samego rozporządzenia przyjęto szereg środków dotyczących określonych materiałów i substancji. Obowiązują środki szczególne w odniesieniu do materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wytworzonych z tworzyw sztucznych (w tym z tworzyw sztucznych pochodzących z recyklingu), materiałów ceramicznych oraz aktywnych i inteligentnych materiałów. Ponadto w rozporządzeniu (WE) nr 2023/2006 określono zasady dobrej praktyki produkcyjnej mające zastosowanie na wszystkich etapach łańcucha produkcyjnego materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością, z wyjątkiem produkcji substancji wyjściowych. W celu zapewnienia bezpieczeństwa materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością wytworzonych z tworzyw sztucznych w rozporządzeniu (UE) nr 10/2011 zdefiniowano limity migracji określające maksymalną ilość substancji chemicznych, która może migrować z materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością do żywności.

Komisja Europejska rozpoczęła ocenę rozporządzenia w sprawie materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością z myślą o dalszym udoskonaleniu przepisów. Ogólnym celem tej oceny jest sprawdzenie, czy obecne unijne ramy prawne UE dotyczące materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością działają zgodnie z oczekiwaniami i dają spodziewane rezultaty.

Przedmiotowa analiza ma na celu ocenę tego, w jakim stopniu sposoby podejścia, procedury i procesy określone w rozporządzeniu i jego wdrożenie przyczyniają się do ochrony zdrowia ludzi i zapewnienia efektywnego funkcjonowania rynku wewnętrznego materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością. Analiza koncentruje się na głównych wymogach określonych w rozporządzeniu (WE) nr 1935/2004. Obejmuje ona mianowicie podejście oparte na tworzeniu wykazów pozytywnych dozwolonych substancji, procesy oceny ryzyka i zarządzania ryzykiem stosowane przez właściwe organy i podmioty działające na rynku oraz wdrażanie dobrej praktyki produkcyjnej, w tym wymianę informacji w ramach łańcuchów dostaw materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością.

W niniejszym badaniu gromadzone są dane pochodzące od małych i średnich przedsiębiorstw (MŚP) na potrzeby tej oceny. Bada się świadomość MŚP w zakresie ogólnych wymogów prawodawstwa dotyczącego materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością oraz ich opinie na temat funkcjonowania przepisów. Ponadto w ramach badania gromadzi się informacje o sposobie, w jaki prawodawstwo wpływa na przedsiębiorstwa. Badanie dotyczy przedsiębiorstw w całym łańcuchu dostaw materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością i obejmuje (lecz niewyłącznie) producentów materiałów wyjściowych, dystrybutorów, laboratoria specjalizujące się w badaniu zgodności, podmioty świadczące usługi gastronomiczne i detalistów.

Po zakończeniu oceny przepisów dotyczących materiałów przeznaczonych do kontaktu z żywnością sprawozdanie zbiorcze z wszystkich działań konsultacyjnych, w tym z niniejszego badania, zostanie opublikowane na następującej stronie poświęconej konsultacjom:

https://ec.europa.eu/food/safety/chemical_safety/food_contact_materials/evaluation_en